

ZARZĄDZENIE NR 19/18
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w Lublinie
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Szkłarnia”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142)

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na jeden rok zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Szkłarnia”, zwanego dalej „rezerwatem”.

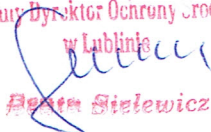
§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów oraz gatunków roślin i zwierząt, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną w załączniku nr 3 do zarządzenia.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Naczelnik Wydziału Spraw Terenowych IV w Janowie Lubelskim Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Szelewicz

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

L.p.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
1.	Drzewostany jednowiekowe i jednogatunkowe pochodzące z nasadzeń podatniejsze są na gradacje szkodliwych owadów oraz na działanie czynników abiotycznych (wiatr, śnieg).	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjno-ochronnych upraw i młodników. Kontrola stanu i zmiany szaty roślinnej.
2.	Zagrożenie ze strony czynników biotycznych.	Monitoring populacji barczatki sosnowki, strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, osnu gwieździstej, brudnicy mniszki, kornika ostrozębego oraz innych gatunków owadów zagrażających ekosystemom leśnym. Ograniczenie gradacji szkodników zagrażających trwałości drzewostanów, w szczególności gradacji kornika ostrozębego. Stworzenie korzystnych warunków bytowych dla nietoperzy i ptaków poprzez wywieszanie nowych skrzynek lęgowych oraz oczyszczanie już zawieszonych.
3.	Zagrożenie pożarowe obszaru leśnego.	Utrzymanie przejezdności dróg i dojazdów przeciwpożarowych.
4.	Antropopresja - penetracja rezerwatu w celach turystycznych i rekreacyjnych. Wjazdy na teren rezerwatu pojazdów mechanicznych, bez wymaganych zezwoleń. Zagrożenie bezpieczeństwa osób poruszających się po szlaku pieszym w rezerwacie.	Utrzymanie i konserwacja infrastruktury turystycznej znajdującej się na szlaku pieszym. Podjęcie działań zmierzających do poprawy świadomości ekologicznej osób odwiedzających rezerwat. Utrzymanie czystości – wywóz śmieci pozostawionych w rezerwacie przez odwiedzających. Uniemożliwienie bezprawnego wjazdu pojazdów na teren rezerwatu. Wzmoczone patrole Służby Leśnej w okresie marzec – październik. Nadzór nad rezerwatem w celu kontroli porządku i przestrzegania przepisów ochrony przyrody, zwłaszcza w okresie od 1 marca do 31 października. Eliminacja zagrożeń poprzez konserwację i udrażnianie szlaku pieszego, utrzymanie warunków bezpiecznego poruszania się po szlaku.

5.	Utrata cennej bazy nasiennej miejscowego ekotypu <i>Pinus sylvestris</i> .	Podjęcie działań zmierzających do utrzymania właściwych warunków w drzewostanach nasiennych poprzez wykonanie cięć sanitaro-selekcyjnych. Zbiór jednostek nasiennych z drzewostanów nasiennych w celu zachowania miejscowej bazy nasiennej.
6.	Grodzenia (upraw lub pojedynczych drzew biocenotycznych), które ze względu na wiek przedmiotu grodzenia, przestały pełnić swoją rolę, aktualnie stanowiące bariery dla zwierząt.	Demontaż istniejących grodzień.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Beata Siewiec

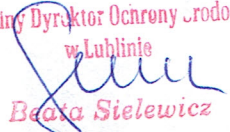
Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów oraz gatunków roślin i zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

L.p.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Cięcia pielęgnacyjno-ochronne w młodszych klasach wieku, regulujące zagęszczenie drzew, różnicujące strukturę przestrzenną i podnoszące stabilność drzewostanów. Działanie realizowane w ramach projektu LIFE13 NAT/PL/000032.	Powierzchnia zabiegu 2,04 ha.	Nadleśnictwo: Janów Lubelski, obręb: Janów, leśnictwo: Zofianka, oddz.: 157a – siedlisko przyrodnicze 9170, oddz.: 158a, 159a – siedlisko przyrodnicze 91P0.
2.	Monitoring populacji owadów zagrażających ekosystemowi leśnemu, w szczególności barczatki sosnowki, strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, osnuj gwiazdzistej, brudnicy mniszki, chrabąszcza majowego.	Cały obszar rezerwatu.	Na obszarze całego rezerwatu.
	Prowadzenie monitoringu kornika ostrozębnego. W przypadku stwierdzenia zagrożenia gradacją, usunięcie drzew poprzez wycinkę z wywiezieniem biomasy poza teren rezerwatu i zagospodarowaniem drewna przez Nadleśnictwo Janów Lubelski.	Cały obszar rezerwatu.	Na obszarze całego rezerwatu.
	Ochrona pożytecznej awifauny i nietoperzy: – czyszczenie istniejących i wywieszanie nowych skrzynek lęgowych.	Stosownie do potrzeb.	Na obszarze całego rezerwatu.
3.	Odkrzaczanie lub koszenie koron dróg leśnych w celu umożliwienia przejazdu wozów pożarowych: – dopuszcza się koszenie i odkrzaczanie sprzętem mechanicznym (preferowany termin: 1 października – 28 lutego).	Stosownie do potrzeb.	Nadleśnictwo: Janów Lubelski, obręb: Janów, leśnictwo: Zofianka, oddz.: 187a, 188h, 188i, 189b, 189c, 189d.

	Doraźne remonty dojazdów pożarowych.	W zależności od potrzeb.	Dojazdy pożarowe prowadzące przez rezerwat.
	Usuwanie drzew blokujących dojazdy pożarowe. Wycinka drzew wykazujących oznaki niestabilności (m.in. nienaturalnie pochylone, martwe, z objawami rozkładu drewna, zrywania korzeni w postaci jednostronnych wyniesień i szczelin podłoża) i zagrażających bezpieczeństwu pożarowemu – rosnących wzdłuż dojazdów pożarowych i innych dróg leśnych przebiegających przez teren rezerwatu.	Wycinka drzew kwalifikujących się do wysokiego ryzyka złamania lub wyrócenia z pozostawieniem drewna do naturalnego rozkładu. Dopuszcza się usunięcie drewna poza teren rezerwatu w przypadku punktowego nagromadzenia się wyciętych drzew. Dotyczy to sytuacji zagrożenia trwałości drzewostanów lub bezpieczeństwa pożarowego lasu.	Dojazdy pożarowe, drogi publiczne i drogi leśne przebiegające przez rezerwat oraz tereny do nich przyległe (w pasie o szerokości odpowiadającej 1 wysokości otaczającego drzewostanu).
	Patrolowanie przez pracowników Służby Leśnej terenu w okresie zagrożenia pożarowego (w terminie marzec-październik)	W zależności od potrzeb.	Obszar całego rezerwatu.
4.	Naprawa i konserwacja infrastruktury turystycznej wyznaczonego szlaku pieszego w rezerwacie oraz tablic urzędowych.	W zależności od potrzeb.	Nadleśnictwo: Janów Lubelski, obręb: Janów, leśnictwo: Zofianka, w miejscach ustawienia tablic i pulpitów.
	Utrzymanie czystości wzdłuż wyznaczonego szlaku pieszego, zbiórka śmieci pozostawionych przez odwiedzających.	W zależności od potrzeb.	Nadleśnictwo: Janów Lubelski, obręb: Janów, leśnictwo: Flisy, wzdłuż wyznaczonego szlaku pieszego (zarządzenie zn. RDOŚ-06-WPN-66301-030-1/10/mpr Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska).

		ska w Lublinie z dnia 9 marca 2010 r.) oraz drogi publicznej przebiegającej przez rezerwat.
	Utrzymanie drożności szlaku pieszego, szlaków turystycznych, dojazdów pożarowych oraz dróg publicznych przebiegających przez rezerwat – usuwanie złomów, wywrotów, zwisających konarów i drzew podciętych przez bobry lub stwarzających potencjalne zagrożenie.	W zależności od potrzeb, w przypadku zablokowania drogi lub w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa ludzi przebywających na wyznaczonej trasie udostępniającej rezerwat do zwiedzania. Wycinkę drzew potencjalnie zagrażających należy dokonać po wizji terenowej i wyznaczeniu ich z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Lublinie. Usunięcie pozyskanego drewna poza teren rezerwatu w przypadku gdy zagraża bezpieczeństwu pożarowemu lub pozostawienie go w drzewostanach lub na ich skrajach.
5.	Zbiór jednostek nasiennych z drzewostanów nasiennych w celu zachowania lokalnej bazy nasiennej.	Nie więcej niż 1000 kg jednostek nasiennych/1 rok.
	Wykonanie cięć sanitarno-selekcyjnych w celu stworzenia korzystnych warunków rozwoju, zapylania i obradzania drzewom o najlepszych właściwościach hodowlanych.	Ok. 20 m ³ /1 ha
		Nadleśnictwo: Janów Lubelski, oddz. 124d, 125g, 187d, f, g Drzewa do wycięcia powinny zostać wyznaczone w uzgodnieniu z pracownikami Regionalnej Dyrekcji Ochrony

			<p>Środowiska. Ścięte drzewa zostaną podzielone na 2 grupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drewno, które pozostanie na terenie rezerwatu i wzbogaci zapas drewna martwego; - drewno, z którego zostaną wyrobione sortymenty i które zostanie zagospodarowane (usunięcie poza tereny rezerwatów ok 30% grubizny ściętych drzew).
6.	Demontaż (likwidacja) ogrodzeń wykonanych z siatki leśnej.	Łączna długość 681 mb.	<p>Nadleśnictwo: Janów Lubelski, obręb: Janów, leśnictwo: Zofianka, oddz.: 187a, 188h, 189b, 189c, 189d.</p>

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Siewiczyńska

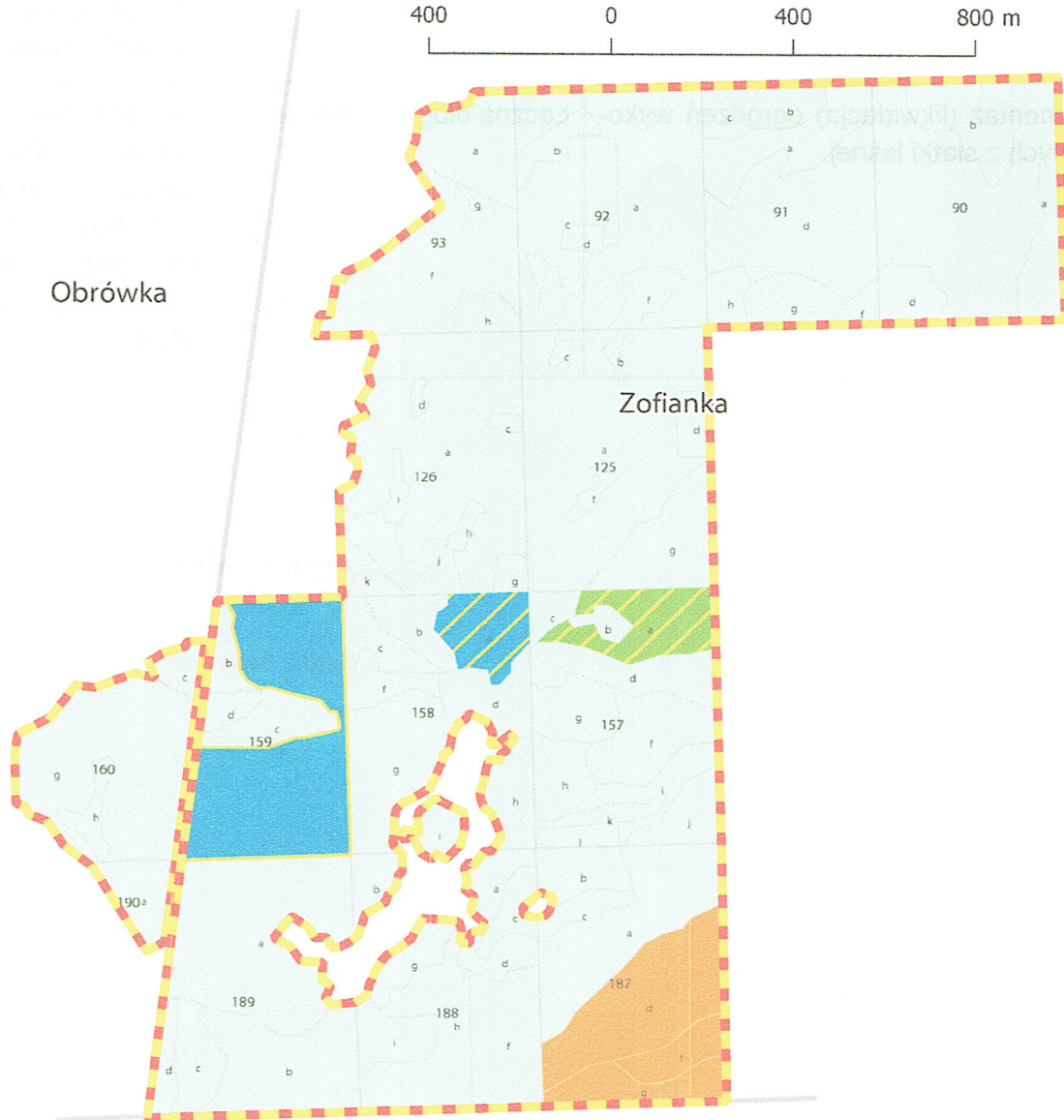
Lokalizacja zadań ochronnych na terenie rezerwatu przyrody Szklarnia

Legenda:

	91P0
pielęgnacja
odnowień		9170
pielęgnacja
odnowień
	Drzewostany
nasienne		Granica
rezerwatu
	91P0
czyszczenia
wczesne		Granica
leśnictw

400 0 400 800 m

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Beata Siewicz

UZASADNIENIE
do Zarządzenia nr^{19/18}
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia¹⁴ marca 2018 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Szkłarnia”

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Szkłarnia” wynika z art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142), zgodnie z którym dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Szkłarnia” został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 3 marca 1989 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 9, poz. 77) w celu zachowania fragmentu dawnej Puszczy Solskiej, obejmującego głównie drzewostany naturalnego pochodzenia ze znacznym udziałem jodły. Rezerwat wyznaczony jest na powierzchni 278,25 ha na terenie województwa lubelskiego. Położenie: obręb Janów, leśnictwo Zofianka, oddz.: 90-92; 93a,f,g,h,~c,h,i; 125; 126a,c,d,g-k,~b,c; 157-159; 187-189; leśnictwo Obrówka, oddz.: 160c,g,h; 190a,~f.

Dominującym zbiorowiskiem leśnym w rezerwacie jest wilgotny bór mieszany *Quercus-Piceetum*, który wyróżnia się tu znacznym udziałem jodły w drzewostanie. Osobliwością jest występowanie wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*. Spotykane są też płaty olsów *Ribis nigri-Alnetum* i *Sphagno squarrosi-Alnetum*, łęgu *Circaeo-Alnetum*, grądu *Tilio Carpinetum* oraz borów: wilgotnego *Molinio-Pinetum*, mieszanego *Quercus-Pinetum* i świeżego *Leucobryo-Pinetum*. Wiele powierzchni w rezerwacie stanowi przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 PLH060031 Uroczyska Lasów Janowskich. Ponadto obszar rezerwatu znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków PLH 060005 Lasy Janowskie.

Zarządzenie wydaje się na wniosek Nadleśniczego Nadleśnictwa Janów Lubelski oraz w związku z realizowanym przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Lublinie projektem LIFE13 NAT/PL/000032 „W zgodzie z naturą – LIFE+ dla Lasów Janowskich”.

Niektóre fragmenty lasów rezerwatu są przekształcone przez człowieka w wyniku prowadzonej w latach wcześniejszych gospodarki leśnej. W rezerwacie obserwuje się miejscowe przegęszczenie drzewostanów sztucznego pochodzenia, uniemożliwiające prawidłowy rozwój odnowień naturalnych oraz zwiększające podatność na działanie czynników biotycznych i abiotycznych. Zabiegi pielęgnacyjno-ochronne w drzewostanach młodszych klas wieku pozwolą regulować zagęszczenie drzew, różnicować strukturę przestrzenną, podniosą stabilność drzewostanów. Zaplanowane działania pielęgnacji odnowień na siedlisku przyrodniczym 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum* dotyczą gniazd dębu, które są znacznie przegęszczone. Działania w siedlisku 91P0 wyżynny jodłowy bór mieszany *Abietetum polonicum* są ukierunkowane na kształtowanie prawidłowej struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu oraz wspomaganie naturalnego odnowienia. Cięcia pielęgnacyjne w młodszych klasach wieku powinny nie tylko podnosić stabilność, ale także promować gatunki właściwe siedlisku i roślinności potencjalnej, przez co kształtować skład gatunkowy zbliżony do naturalnego. Działania dotyczące zabiegów ochronnych podjęte przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Lublinie dotyczy tylko siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 PLH060031 Uroczyska Lasów Janowskich.

Potencjalne zagrożenie ekosystemów leśnych stanowią, w przypadku masowych pojawów, owady uznawane za szkodniki leśne. W związku z tym prowadzony będzie monitoring populacji tych owadów, co pozwoli na właściwe prognozowanie stanu populacji i weryfikację zagrożenia dla drzewostanów. Czyszczenie skrzynek lęgowych pozwoli stworzyć korzystne warunki bytowe dla

ptaków, ograniczających populację owadów uznawanych za szkodniki. Prowadzony będzie także monitoring ogólnego stanu przyrody i procesów zachodzących w ekosystemach.

Dodatkowo w ramach zadań ochronnych ze względu na wysokie zagrożenie pożarowe terenu rezerwatu, przewidziano bieżące konserwacje pojazdów pożarowych, które należy utrzymywać w odpowiednim stanie technicznym oraz zapewnić zabezpieczenie przeciwpożarowe zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Obszar rezerwatu, ze względu na walory przyrodnicze, jest często odwiedzanym miejscem rekreacyjno-turystycznym. Przez rezerwat przechodzi ścieżka dydaktyczna wyznaczona zarządzeniem zn. RDOŚ-06-WPN-66301-030-1/10/mpr Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 9 marca 2010 roku. W związku z przeciwdziałaniem niekontrolowanej penetracji rezerwatu należy utrzymać istniejącą infrastrukturę turystyczną, znajdującą się na szlakach. W celu ograniczenia wjazdu na teren rezerwatu pojazdom mechanicznym w miesiącach marzec – październik należy zintensyfikować kontrole Straży Leśnej w miejscach, gdzie jest dogodny wjazd na teren rezerwatu. Planuje się także działania mające na celu zmniejszenie skutków antropopresji wywieranej na środowisko przyrodnicze rezerwatu, m.in. usuwanie śmieci z terenów o zwiększonym zagrożeniu pożarowym, tj. wzdłuż szlaków turystycznych i w miejscach kumulacji ruchu turystycznego.

Z uwagi na bezpieczeństwo osób przebywających na szlakach turystycznych, zaplanowano wycinkę drzew wykazujących oznaki niestabilności i posiadających wady, których obecność, niejednokrotnie w dużym natężeniu, kwalifikuje je do wysokiego ryzyka złamania lub wywrócenia. Stanowią je głównie drzewa zwisające nad drogami publicznymi i szlakami turystycznymi lub w ich najbliższym sąsiedztwie. Wycinka drzew wpłynie na poprawę bezpieczeństwa użytkowników dróg i szlaków turystycznych przebiegających przez chroniony obszar. Realizacja prac może być związana z usuwaniem pozyskanego drewna poza granice rezerwatu. Działanie takie będzie prowadzone po każdorazowym uzgodnieniu sposobów postępowania z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Lublinie.

Na terenie rezerwatu znajdują się drzewostany nasienne sosny pospolitej *Pinus silvestris*, oraz brzozy brodawkowatej *Betula pendula*, stanowiące cenne źródło pozyskania nasion. Pochodzący z nich materiał nasienny charakteryzuje się wysokimi wartościami genetycznymi i zachowuje cechy swoiste dla lokalnych ekotypów. Pozyskiwanie nasion z tych drzewostanów zabezpieczy pulę genową oraz zapewni ciągłość hodowli nowych pokoleń drzewostanów rodzimego pochodzenia. Zbiór jednostek nasiennych z drzew niewykazujących oznak chorobowych, zostanie przeprowadzony przy użyciu metod bezinwazyjnych, z zastosowaniem technik alpinistycznych, nie uszkadzających pni, konarów i gałęzi. Przed zbiorem ostatecznym zostanie wykonany zbiór próbny, mający na celu sprawdzenie cech zebranych nasion (wydajność i jakość nasion). W przypadku potwierdzenia urodzaju przez próbę, nastąpi zbiór właściwy.

W ostatnich latach w drzewostanach nasiennych położonych w granicach rezerwatu „Szkłarnia” obserwuje się zwiększającą się liczbę drzew porażonych przez grzyby, wyraźnie osłabionych przez owady, obumierających, z licznymi ubytkami ulistnienia. Osłabione i porażone przez patogeny drzewa stanowiące drzewostany nasienne powinny zostać wycięte w ramach cięć sanitarno-selekcyjnych w celu stworzenia korzystnych warunków rozwoju, zapyłania i obradzania drzewom o najlepszych właściwościach hodowlanych. Dzięki zabiegowi zostaną wyeliminowane drzewa, które nie powinny się rozmnażać i pozostawione do dalszego rozwoju drzewa najdorodniejsze, o pożądanym cechach, służące do produkcji wartościowych nasion. Zabieg należy wykonać na powierzchni całych wydzieleń w których uznano drzewostany, gdyż zapewni to lepsze warunki zapylenia pyłkiem pożądanym drzew i pozwoli na dłuższe wykorzystanie obiektu nasiennego.

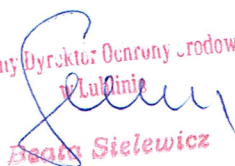
W rezerwacie znajdują się groduzenia zabezpieczające młode pokolenie drzew przed zgryzaniem. Część z nich przestała już spełniać swoją rolę, dlatego konieczna jest ich rozbiórka.

Zadania ochronne dotyczące cięć pielęgnacyjno-ochronnych w młodszych klasach wieku, regulujące zagęszczenie drzew, różnicujące strukturę przestrzenną i podnoszące stabilność drzewostanów w siedliskach przyrodniczych 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum* oraz 91P0 wyżyny jodłowy bór mieszany *Abietetum polonicum*, realizowane będą przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie w ramach projektu LIFE13 NAT/PL/000032 „W zgodzie z naturą – LIFE+ dla Lasów Janowskich”.

Zabiegi związane z ochroną obiektów historycznych będą wykonywane przez zobligowane do tego celu organy administracji państwowej.

Pozostałe prace wynikające z przedmiotowych zadań ochronnych zostaną sfinansowane ze środków Lasów Państwowych w sytuacji:

- gdy ich niewykonanie mogłoby spowodować nieodwracalne zmiany w środowisku przyrodniczym rezerwatu,
- uzyskania środków finansowych ze sprzedaży drewna pozyskanego w rezerwach w ramach wykonywanych zabiegów ochrony czynnej (pomniejszych o koszty pozyskania i zrywki drewna).

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Siewicz